

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
Навчально-науковий інститут перформативних мистецтв
Кафедра режисури та акторської майстерності
імені народної артистки України Лариси Хоролець

**АНОТАЦІЯ
ДО ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ
«ВИКОНАННЯ РОЛІ ОГЮСТІНИ У ВИСТАВІ «ВІСІМ ЛЮБЛЯЧИХ
ЖІНОК» Р. ТОМА»**

на здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр»
за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво»,
кваліфікацією Бакалавр сценічного мистецтва,
актор, ведучий театралізованих видовищ,
освітньо-професійною програмою «Акторська майстерність»

Роботу виконала
здобувачка вищої освіти
4 курсу, групи БСМ 12-22
Цветкова Надія Віталіївна

Керівник творчого проєкту:
кандидат мистецтвознавства, доцент
Сорока Іван Іванович

Допустити до захисту творчого проєкту
Протокол засідання кафедри
№ _____ від _____
Завідувач кафедри –
професор, народний артист України
_____ Гирич В. С.

Київ 2026

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ІДЕЙНО-ТЕМАТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДРАМАТУРГІЧНОГО ТВОРУ.....	5
1.1. Автор п'єси та епоха.....	5
1.2. Ідейно-тематичний аналіз п'єси «Вісім люблячих жінок» Робера Тома.....	6
РОЗДІЛ 2. ДІЙОВИЙ АНАЛІЗ ДРАМАТУРГІЧНОГО ТВОРУ І РОЛІ.....	9
2.1. Дійовий аналіз п'єси «Вісім люблячих жінок» Робера Тома	9
2.2. Дійовий аналіз ролі Огюстїни.....	11
РОЗДІЛ 3. ТВОРЧИЙ ЗАДУМ ОБРАЗУ ТА ЙОГО СЦЕНІЧНЕ ВТІЛЕННЯ.....	16
3.1. Творчий задум образу Огюстїни.....	16
3.2. Сценічне втілення образу Огюстїни.....	19
ВИСНОВКИ.....	24
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	25
ДОДАТКИ.....	27

ВСТУП

Актуальність теми. П'єса Робера Тома «Вісім люблячих жінок» порушує актуальні проблеми, а саме: взаємовідносини між людьми - батьки та діти, чоловік і дружина та інші.

П'єса написана у 1958 році, і породжує сучасні сімейні проблеми: непорозуміння людей між собою, кохання, зради та інші. Актуальність теми зумовлена зростанням інтересу глядача до сучасних театральних постановок психологічного характеру.

Цей проект є важливим в сучасних умовах, він розкриває соціальні та культурні проблеми. Зрада близьких людей і самотність жінки в сучасних умовах стає все більш актуальною проблемою. Кожна жінка є складною особистістю, яка може зіткнутися з певними психологічними травмами чи проблемами - ревності, ненависть, кохання. Проблема самотності дуже поширена і якщо вчасно не вирішується, тоді переходить у стадію дорослого життя. Роль жінки в суспільстві стає більш багатогранною та важливою. Потреба одночасно реалізовувати себе професійно та виконувати традиційну роль у сім'ї створює велике навантаження.

Сучасна жінка прагне бути активною та цілеспрямованою, маючи право самостійно обирати свій шлях — чи то кар'єра, чи сім'я, чи гармонійне поєднання обох.

Мета і завдання проекту.

Мета - створити образ персонажа та показати методику його сценічного втілення.

Завдання, які необхідно вирішити для поставленої мети наступні:

1. Вивчення епохи, в якій автор писав п'єсу.
2. Ознайомитись із творчістю автора, визначити проблематику, тему та ідею п'єси, її композицію.
3. Ознайомитись з особливостями жанру п'єси.
4. Пошук образності у виставі, робота над створенням ролі.

5. Провести ідейно-тематичний аналіз п'єси і ролі.
6. Визначити надзавдання, наскрізну дію, лінію ролі персонажа.
7. Вивчити дійовий аналіз п'єси і ролі.
8. Розкрити етапи сценічного втілення образу.
9. Формування навичок роботи у творчому колективі (з іншими виконавцями, режисером, художником, балетмейстером, концертмейстером та ін.).

Об'єкт дослідження. Творчий шлях автора, аналіз його п'єси «Вісім люблячих жінок»

Предмет дослідження. Створення образу Огюстїни у виставі «Вісім люблячих жінок»

Структура анотації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи – 33 сторінок, основний обсяг – 25 сторінок, список використаних літературних джерел – 15 найменувань. При виконанні творчого проекту були застосовані Положення НАКККІМ [14].

Практичне значення отриманих результатів. Вистава може впливати на розвиток суспільства, а також мати індивідуальне значення у житті для кожного глядача. Вона привертає увагу до таких важливих проблем як морально-етичні норми, стосунки між людьми, психологічні проблеми. Після прем'єри вистави в театрі можна побачити її вплив на кожного глядача – вона може стати джерелом його натхнення .

П'єса має важливе значення для тих, хто працює з жіночими образами в театрі, цікавиться французьким мистецтвом.

Апробація результатів. Вистава була втілена на сцені Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. Режисура – доцент Сорока Іван Іванович.

РОЗДІЛ 1.

ІДЕЙНО-ТЕМАТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДРАМАТУРГІЧНОГО ТВОРУ

1.1. Автор п'єси та епоха

Робер Тома — французький письменник, режисер, сценарист та актор (1927р. – 1989р.). (Додаток1). Робер Тома народився у місті Гапі у 1927 році. Працював у жанрі комедійного трилера, поліцейської комедії. Від 1970 року і до своєї смерті був режисером Театру Едуарда VII. Детективи, комедії, драми були написані цим автором французькою мовою. Робер Тома також працював режисером, знімаючи телевізійні серіали та фільми, засновані на його п'єсах. Світова прем'єра п'єси «8 люблячих жінок» відбулася 28 серпня 1961 року в паризькому Театрі Едуарда VII [9]. З 1970 року до своєї смерті в 1989 році він був директором паризького Театру Едуарда VII).

Соціальні рухи, включаючи феміністські, вимагали змін у суспільному житті та політиці. Як відомо фемінізм (від лат.*Femina* «жінка» [15] виступає за права жінок включно з виборчими, трудовими, здобувати освіту, працювати, володіти власністю, укладати договори, рівними правами у шлюбі [13].

Відомо, що основні тенденції та напрями французького театрального життя у першій половині ХХ ст. були зумовлені реальними історичними подіями. У другій половині ХХ ст. у Франції тривали традиції «Інтелектуальної драми». Як відомо, інтелектуальна драма(або драма ідей) — це жанрова форма драматургії ХХ ст., у якій акцент перенесено з побутових обставин чи зовнішніх дій на складні психологічні переживання, інтелектуальні дискусії та філософські проблеми. Герої виступають носіями певних філософських чи соціальних поглядів. П'єса побудована на дискусіях, інтелектуальних суперечках, які розкривають психологію персонажів.

Період 1908–1914р. заведено вважати золотим віком комедії. У цю епоху на перший план вийшли такі зірки, як Макс Ліндер і такі режисери, як Жан Дюран 1882–1946р., а також аніматор Еміль Коль 1857–1938р. Французький

імпресіонізм був у 1918–1930-ті роки. Перший значний вплив на рух справив режисер Жорж Мельєс. Його використання спец ефектів надихнуло багатьох майбутніх кінематографістів [2].

Комеді Франсез (фр. *Comédie-Française*), також відомий як «Дім Мольєра», є найстарішим діючим національним театром у світі та єдиним державним репертуарним театром Франції. Заснований у 1680 році за наказом короля Людовика XIV, він є головним хранителем французьких театральних традицій.

Французький театр другої половини ХХ століття зосередив свою увагу на соціокультурних аспектах французького життя. Після визволення Франції в 1944 році та закінчення війни в 1945 році країна розпочала процес відновлення та реабілітації.

1960-ті роки стали часом соціальних змін у Франції. У повоєнні роки у Франції розгорнувся рух народних театрів, що зробило театр надбанням широких мас Парижа та багатьох інших міст Франції. Французький театр другої половини ХХ століття зосередив свою увагу на соціокультурних аспектах французького життя.

Постмодерністський театр — це явище у світовому театрі, яке виникло з постмодерністської філософії в середині ХХ століття. Відомо, що театральний постмодернізм — це напрям, який деконструє класичні канони.

1.2. Ідейно-тематичний аналіз п'єси «Вісім люблячих жінок».

«Ідейно-тематичний аналіз — це процес дослідження твору, що розкриває його тему, ідею, проблематику, композицію, систему образів які допомагають зрозуміти зміст твору» [11, с.101].

Усі події відбуваються в одній вітальні. П'єса поділяється на дві дії.

Тема – руйнування ілюзії родинної ідилії, де за масками любові та порядності ховаються брехня, егоїзм та приховані любовні інтриги.

Ідея п'єси «Вісім люблячих жінок» полягає у викритті таємниць, заздрості, корисливості та морального занепаду родинної любові.

Проблеми порушені автором - психологічні, внутрішні конфлікти героя, а також морально-етичні - зрада, честь, добро і зло та ін.

Композиція – побудова твору (зав'язка, розвиток дії, кульмінація, розв'язка).

Експозиція: Різдвяний ранок у замиському маєтку, відрізаному від світу снігопадом. Знайомство з вісьмома жінками, які зібралися для святкування Різдва: дружиною господаря, її доньками та сестрою дружини, тещею, сестрою господаря та двома служницями.

Зав'язка: Виявлення вбивства господаря в його спальні та з'ясування того, що будинок відрізаний від світу (перерізані дроти, снігові замети). Покоївка Луїза виявляє господаря дому Марселя мертвим у його ліжку з ножом у спині. З'ясовується, що телефонний дріт перерізано, машина зіпсована, а ворота зачинені.

Розвиток дії: Жінки починають власне розслідування. Кожна з них висуває звинувачення іншим.

Кульмінація: З'ясовується, що «смерть» Марселя була інсценуванням, організованим молодшою донькою Катрін, щоб показати Марселю справжнє обличчя його «люблячої» родини.

Розв'язка: Марсель, почувши всі жахливі зізнання та зрозумівши, що ніхто з близьких його насправді не любить, закінчує життя самогубством.

Конфлікти в п'єсі пов'язані з подружньої невірністю, позашлюбними дітьми, а також навколо спадку, боргів та акцій. Сімейна драма розкриває конфлікти, таємниці та приховані мотиви між родичками (дружина, доньки,

теща, сестра Марсея, сестра дружини, покоївки). Теща приховує цінні папери, дружина планує втечу з коханцем. Є секрети про вагітність, справжнє батьківство та позашлюбні зв'язки. Постійні суперечки між сестрами, а також між господарками та служницями. Протистояння різних типів жінок: дружини та коханки, молодої дівчини та жінки в літах, матері та доньки.

Жанр – Детективна комедія з елементами психологічної драми.

Дія здійснюється на заміській віллі у Франції (1950 роки), де вісім жінок зібралося на свято. Підготовка до Різдва.

РОЗДІЛ 2.

ДІЙОВИЙ АНАЛІЗ ДРАМАТУРГІЧНОГО ТВОРУ І РОЛІ

2.1. Дійовий аналіз п'єси

Відомо, що дійовий аналіз драми — це спосіб розбору п'єси як ланцюга подій та дій, що змінюють поведінку героїв. На першому етапі метода дійового аналізу режисер розглядає п'єсу. Замість аналізу тексту, актор аналізує що робить його персонаж, і чому він це робить - фізичні та психологічні дії [3]. Філософським [5] та різним методологічним проблемам театру присвячені роботи [1, 4].

Французька провінція. Під Різдво (1950-ті роки) у великому будинку збирається родина. Але радість зустрічі затьмарює страшна подія: господаря будинку знайдено мертвим у його спальні (це було інсценуванням). Поліція не прибуде вчасно: хтось перерізав телефонний шнур та дроти запалювання в машині, ворота будинку занесені снігом. Вісім жінок, близьких до господаря дому, починають самостійне розслідування. Перелякані жінки з підозрами розпитують одна одну про те, що робила кожна з них у ніч вбивства. Скільки сімейних таємниць відкривається відразу. Всі брешуть про себе і одна про одну.

Основні етапи дійового аналізу:

1. Визначення пропонованих обставин: Минуле героїв, епоха, місце дії та ситуація, в якій вони опинилися.

2. Визначення подій: Розбиття п'єси на ключові події - вихідна, основна, центральна, фінальна, головна, які змінюють хід сюжету.

3. Дійовий ряд: Виявлення послідовності вчинків героя для досягнення мети.

4. Наскрізна дія: Головна лінія прагнень героя, яка веде його через усю п'єсу до мети. Пошук вбивці в умовах повної ізоляції, який перетворюється в процес взаємного викриття жінок. Молодша донька веде власну наскрізну дію

— вона прагне звільнити батька від емоційного та фінансового тиску з боку жінок. Наскрізною дією для більшості героїнь є самозахист та приховування правди про свої справжні стосунки із Марселем.

5. Надзавдання: Головна ідея твору заради якої написана п'єса та існує персонаж. П'єса показує, як егоїзм та брехня руйнують близьких людей [3].

Розглянемо **дійовий аналіз** п'єси «Вісім люблячих жінок» Робера Тома 1958 року.

Жанр - Детективна комедія з елементами психологічної драми.

Експозиція - Підготовка до Різдва. Дія здійснюється на замиській віллі у Франції (1950 роки), де вісім жінок (три покоління родини і прислуга) зібралось на свято.

Подія – це не просто факт, а зміна обставин, яка змушує героїв діяти інакше.

Застосовані по теорії драми роботи [6, 7, 11]. За існуючою методикою аналіз будується на розбитті ролі на ключові події:

Події п'єси :

Вихідна подія – Згода батька на театралізоване вбивство для виявлення справжньої суті кожної з восьми жінок.

Початкова подія - Знайдено тіло господаря дома Марселя з ножом в спині (потім стало відомо, що це було інсценуванням його вбивства). Через снігопад під'їхати до будинку неможливо, телефон не працює, машина не заводиться.

Центральна подія - Викриття інтриги молодшої доньки Катрін, яка зізнається, що Марсель живий, а вбивство — інсценування, щоб він побачив справжні обличчя жінок.

Головна подія - Марсель почув правду о своїй родині та зрозумів її відношення до нього. П'єса закінчується справжнім самогубством Марселя, який не витримав почутої правди.

Основний дійовий аналіз базується на викритті таємниць кожної героїні, здійснюється боротьба за самозбереження. Виникають протиріччя між персонажами.

2.2. Дійовий аналіз ролі

Дійовий аналіз ролі — це розбір персонажа через його дії. Це метод вивчення п'єси через послідовність подій персонажа. Він включає розбір дійових фактів, характеристику персонажів та наскрізної дії. Аналіз п'єси — це розбивка тексту на ключові події [3].

Основні аспекти лінії ролі: лінія розвивається від початку до кінця вистави, демонструючи еволюцію персонажа, усі дрібні дії підпорядковані цій головній лінії.

У п'єсі «Вісім люблячих жінок» задіяні 8 жіночих образів [8]:

Габі - елегантна, але холодна, скриває подружню зраду та фінансову скруту. Прагне свободи та планує втечу з коханцем.

Бабуся — теща, яка приховує акції та любить випити. Прикидається паралізованою і ховає цінні папери.

Огюстіна - рідна сестра Габі, стара діва з істеричним характером та комплексами. Приховує старі ревнощі та безвідповідальне кохання до чоловіка сестри. (Детально аналіз образу Огюстіни зроблено в 3 розділі).

Сюзон - старша дочка, яка приховує свою вагітність, таємно повернулася з Англії.

Катрін - молодша дочка, влаштовує гру.

П'єретта - сестра Марселя, колишня танцівниця.

Шанель — гувернантка, приховує стару любовну таємницю родини Марселя.

Луїза (покоївка) - таємна коханка Марселя.

Згідно з методологією дієвого аналізу робота над роллю включає вивчення умов, у яких діє персонаж з іншими героями, головної мети персонажа, до якої він прагне протягом усієї п'єси, а також наскрізної дії.

Сценічна задача - як відомо, складається з трьох елементів [3]: 1. дія; 2. мета; 3. пристосування.

Дія - є головним інструментом актора, саме через неї розкривається характер персонажа та сюжет п'єси. Дія буває зовнішньою (фізичні рухи, жести) та внутрішньою (психічні процеси, думки, переживання).

Надзавдання — це головна ідейна мета, ключова ідея чи основний мотив, заради якого створюється театральний образ, спектакль, літературний твір або виконується будь-яка дія. Це поняття визначає кінцевий результат, що об'єднує всі дрібні завдання та дії. Це головна ціль персонажу протягом всього спектаклю. Огюстіна прагне, любові, комфорту та стабільності. Психологічна драма показує характер людини [11].

Аналіз ролі — це процес глибокого вивчення персонажа актором для створення сценічного образу. Це не тільки вивчення тексту, а дослідження психології, мотивацій та фізичної поведінки героя. Дійовий аналіз п'єси «Вісім люблячих жінок» виявляє скриті мотиви жінок, правду та інші питання.

Дієвий аналіз неможливий без розгляду конфлікту. Так, наприклад, у Огюстіни конфлікт - боротьба за авторитет у домі, у неї страх бути висміяною та втратити соціальний статус. Дійовий аналіз допомагає глибоко розуміти конфлікти персонажа. Аналізу сценічного образу Огюстіни присвячено третій розділ.

Наскрізна дія починається в основній події і закінчується в фінальній. П'єса розбивається на епізоди, де виявляються конфлікти, теми та хід дій. Наскрізна дія – лінія ролі, яка спрямована на досягнення надзавдання персонажем. Завдання - це визначення головної мети персонажа у кожній сцені. Лінія розвитку дії в творі буде складатися з локальних ліній розвитку, що породжують в процесі загальну лінію розвитку дії у творі.

Подія - це не просто факт, а зміна обставин, яка змушує героїв діяти інакше. Не кожна подія п'єси є частиною наскрізної дії. Визначається головна ціль персонажа. Всі дрібні задачі мають вести до головної мети персонажа у всій п'єсі.

За існуючою методикою аналіз будується на розбитті ролі на ключові події [11]:

1. **Вихідна подія** - те, що сталося до початку п'єси.
2. **Основна подія** - початок боротьби в межах сюжету.
3. **Центральна подія** - конфлікт, що зачіпає всіх героїв.
4. **Фінальна подія** - розв'язка боротьби. (Фінальна подія пов'язана з самогубством Марселя. Ця подія змінює життя усіх персонажів п'єси.)
5. **Зав'язка:** подія, з якої починається боротьба.
6. **Головна подія** - те, що змінюється у свідомості героя після фіналу.

Конфлікти у цій п'єсі - протиріччя між любов'ю до Марселя та діями жінок, які спрямовані на задоволення власних потреб - гроші, помста та інші.

Ця п'єса є психологічною драмою, коли основна увага зосереджена не на зовнішніх подіях, а на внутрішньому стані героїв.

Сценічна дія - це психофізичний акт актора, спрямований на досягнення мети в межах запропонованих обставин. Вона об'єднує поведінку, мовлення, логіку та емоції для створення образу. Включає взаємодію з партнерами (сценічне спілкування), оцінку обставин та пристосування.

Досліджується ставлення Огюстїни щодо персонажів п'єси - цитатний аналіз.

Відношення Огюстїни щодо Марселя [8, с.16]:

«Я ніколи не любила Марселя. Я його зневажала. Він був бабником. У нього всюди були коханки. Мені віддати йому власні акції, щоб він витратив їх на коханок?»

«А батько – твій батько був – сама доброта. Він ніколи не забував купувати мені шоколад та цукерки. Він прихистив нас незважаючи на те, що Габі була проти».

«Знай, я готова зробити все, щоб позбавити тебе від неприємностей. Цю записку я покладу під твої двері. Сердечно цілую і підпис Огюстіна».

Відношення Огюстіни щодо Габі [8, с.10]:

«Габі, вибач. Завдяки тобі я щаслива і не голодую».

«Ти ненавидиш мене так? - Габі (холодно). Ні. Просто не звертаю уваги» .

Відношення Огюстіни щодо матусі:

«Не гнівайся, матусю. Я ж тебе дуже люблю. Я всіх люблю. Але чомусь нікому не подобається моя любов! Всі думають, що це ненависть...» [8, с.13].

Досліджується ставлення персонажів п'єси до Огюстіни - цитатний аналіз .

Відношення Шанель щодо Огюстіни:

«Ну і комедіантка ваша тітка Огюстіна! Вона так щиро ридає. З кухні чути».

«Шанель: Нічого. Вона ніколи не хворіла. Це її новий трюк [8, с.13].

Сюзон: Скажи мені, що ти думаєш про бабусю і Огюстіну?

Шанель: Вони славні, але дуже стомлюючи пані. Твоєї бідної матері дістається найбільше. Вони постійно роблять їй зауваження, читають їй мораль!» [8, с.13].

Відношення Луїзи щодо Огюстіни:

«Не турбуйтеся, мадемуазель Огюстіна в курсі всіх подій, інакше який сенс підслуховувати під дверима?» [8, с.2].

Відношення Габі щодо Огюстіни:

«Зате у вас талант. Поезія! Я часто бачу зі своєї кімнати, як ви вночі ходите по парку, складаєте вірші. Чесне слово! У нас тут мало розваг... Коли ночами

мадемуазель Огюстіна декламує в парку – це для мене майже телевизор!» [8, с.2].

«Звичайно Огюстіна влаштовувала драму через дрібниці». Габі (*зверху*) «Тані, вона сама собі їх творить!» [8, с.10].

Габі Огюстіні: «Ти непритомнієш по два рази на день!»

Відношення Катрин щодо Огюстіни:

«...приповзла чергова гадюка, тітка Огюстіна, пококетувала з ним і виклала йому останні плітки. Вона не вбила тата, йому тільки стало гидко»

Відношення П'єретти щодо Огюстіни [8, с.15]:

«Секретарка, балакуча, розповідала мені, що ви берете не менше п'яти романів на тиждень і всі любовні романи. Ви читали тиждень тому «Коханці в човні?»

- Огюстіна. Не знаю.

- П'єретта. Я отримала цей роман одразу після вас. І була вражена. Ви забули листа, адресованого моєму братові».

Відношення Сюзон щодо Огюстіни:

«Тітко Огюстіно, не засмучуй нас, ми всі тебе любимо» [8, с.13].

Відношення Бабусі щодо Огюстіни [8, с.13].

Бабуся говорить Габі про Огюстіну: «Не займай її. Вона самотня! Хоч я стара, але попереджаю: кожен, хто образить її, матиме справу зі мною» .

В п'єсі «Вісім люблячих жінок» розвиток дії - це взаємні звинувачення персонажів. Кожна з жінок приховує певні факти (фінансові, коханців, давні образи). Кульмінація - момент, коли всі таємниці розкриті. Наскрізною дією є пошук істини у боротьбі за виживання та збереження репутації.

РОЗДІЛ 3.

ТВОРЧИЙ ЗАДУМ ОБРАЗУ ТА ЙОГО СЦЕНІЧНЕ ВТІЛЕННЯ

3.1. Творчий задум образу Огюстїни

Режисерський задум – це творчий процес щодо створення сценічного образу вистави. В задумі режисер дає характеристику основним дійовим особам, розкриває теми сценарію. Він дає завдання колективу виконавців, художнику, композитору, балетмейстеру та іншим, хто допомагатиме втілювати його задум. Розповідаючи задум, режисер звертає увагу на вузлові моменти постановки, пояснює окремі сцени. Застосовані по питанням майстерності актора роботи [10].

Режисер дає розбір всіх основних епізодів. Він має образно поєднувати всі епізоди сценарію і вести наскрізну дію до надзавдання. Наскрізна дія образу проходить крізь всі вчинки персонажа, і об'єднує їх і спрямовує до надзавдання. Всі дрібні задачі мають вести до головної мети персонажа у всій п'єсі. Сценічна дія – це психофізичний акт актора, спрямований на досягнення мети. Психофізичний процес поєднує внутрішні переживання актора з зовнішніми фізичними діями, включає поведінку, сценічне спілкування для створення образу.

В сценічному мистецтві відомі такі основні принципи, які застосовують актори:

1. Принцип життєвої правди.
2. Принцип ідейної активності мистецтва.
3. Дія (треба діяти в образах).
4. Принцип органічності творчості актора.
5. Принцип творчого перевтілення актора в образ.

Розглянемо творчий задум образу Огюстїни з п'єси Робера Тома «Вісім люблячих жінок».

Огюстіна – сестра господині будинку Габі. Вона представлена як нервова постать, що постійно скаржиться на свої уявні хвороби та самотність. Вона стара діва, що глибоко страждає від відсутності чоловічої уваги та сімейного щастя.

Огюстіна прагне щастя але невпевненість заважає відкритись для близькості. Страх перед розчаруванням, можливістю відмови чи втрати особистого простору впливає на побудову стосунків. Самотніми стають і люди, яких не розуміють їх близькі або суспільство.

Огюстіна говорить, що вона була надто нещасною до приїзду у будинок Марселя та надто бідною. Вона вийшла з кімнати «у старому і дуже поганому платті. Волосся гладко причесане». Через її проникливу спостережливість розкриваються «любовні» зв'язки, таємниці та приховані «гріхи» всіх жінок.

Огюстіна про себе:

«У мене не має ніякої радості у житті, не має сил щоб влаштувати своє життя» [8, с.13].

«Всі проти мене! Всі говорять – я ідіотка, безплідна, нікчемна. Чому я така нещасна? Що в моєму житті хорошого? Скажіть! Покажіть мене це. Зовнішність не та, щоб почати життя спочатку! І вік не той! Я дуже нещасна. Все життя одна! Нічого! За те Габі тепер знатиме, як жити без чоловіка».

Огюстіна постійно скаржиться на здоров'я, використовуючи уявні хвороби як єдиний спосіб привернути увагу, часто критикуючи оточуючих. Реальне життя їй заміняє фанатичне читання любовних романів. Низька самооцінка призводить до уникнення контактів з іншими людьми через боязнь критики, а також через страх зазнати невдачі у відносинах. Погано розвинені навички міжособистісного спілкування можуть приводити до самотності.

Відомо, що самотність шкідлива для психічного та фізичного здоров'я. Нервові люди важко зав'язують нові контакти. Це відноситься і до

Огюстїни. Самотність відчувають і ті люди, які не можуть знайти спільну мову з представниками молодшого покоління.

Огюстїна — «стара дїва», але хоче любові та уваги. Її таємна закоханість у чоловіка сестри Марселя додає персонажу трагізм. Огюстїна витрачає багато вільного часу на читання любовних романів. Вона глибоко заздрить красі та сімейному щастю сестри.

Огюстїна уособлює тему самотності - незаміжня, шукає чоловіка, але безуспішно, невпевнена у собі, незадоволена життям. Наприклад, це може бути низька самооцінка, яка призводить до уникнення контактів з іншими людьми через страх критики. Люди через страх зазнати невдачі у відносинах також нерідко прагнуть до самотності. Самотність відчувають і ті, які не можуть знайти собі відповідного партнера.

Огюстїна істерична, невпевнена в собі, постійно скаржиться на всіх і вся, влаштовує сцени, щоб привернути увагу. Вона фанатично читає любовні романи, що замінюють їй реальне життя. Огюстїна уособлює тему самотності. Вона заздрить красі та сімейному щастю сестри. У неї любов до чоловіка сестри Марселя.

Слабкі навички спілкування також сприяють виникненню відокремленості від товариства, суспільства, посиленню самотності. Людина постійно знаходиться в оточенні людей, спілкується з ними, але водночас відчуває себе відчуженою. Вона не відчуває до них особливої любові та прихильності.

Вільні жінки вкладають чимало зусиль у свій вигляд. Вони прагнуть завжди бути на висоті, щоб справити враження. Це не відноситься до Огюстїни. Вона любить привертати увагу оточуючих своєю гучною поведінкою і емоційними вчинками. Вона не відвідує місця, де можна знайти нові знайомства, не витрачає багато часу на свою зовнішність. Невпевненість, страх перед розчаруванням, можливістю відмови або втрати особистого простору стає стримуючим фактором у побудові стосунків.

Огюстїні краще зосередитися на розумінні причин своєї самотності та працювати над собою, щоб вийти з цього стану. Для підтримки здоров'я важливо спілкуватися з близькими людьми і знаходити емоційну підтримку.

3.2. Сценічне втілення образу Огюстїни

Створення сценічного образу Огюстїни вимагало вивчення внутрішнього світу персонажа.

Як відомо, **сценічне втілення образу** — це процес, коли актор перевтілюється в персонажа п'єси, створюючи цілісний образ, який поєднує творчий задум драматурга, режисера та власне бачення виконавця. Образ — це характер її сукупність психофізичних якостей героя.

Для сценічного втілення образу, актор повинен розуміти режисерський задум, драматургію п'єси та жанр, психологію персонажа, його почуття та думки, а також правильно використовувати пластику, жести, міміку, хореографію.

Допомагають створити образ голос, інтонація, тембр, а також застосування костюма, гриму, зачіски, реквізиту. Для створення образу потрібні декорації, освітлення, музика. Сценічна дія поєднує внутрішні переживання актора з зовнішніми фізичними діями, потребує правильної оцінки ситуації, сценічної задачі.

Потрібно дотримуватись вимог до техніки сценічного мовлення, при цьому враховують голосові особливості актора, глибину і об'ємність голосу, уміння використовувати широку гаму обертонів, дикцію та ін. Актор створює мовну характеристику персонажа, передає його почуття, внутрішній стан.

При сценічному втіленню образу необхідно застосовувати принципи дійового аналізу, які дані в театральній літературі [3]:

1. Пропоновані обставини - факти, події, епоха, час, місце дії, умови життя.
2. Зрозуміти основні події.

3. Дати оцінку фактам.
4. Визначити надзавдання.
5. Визначити наскрізну дію, спрямовану до надзавдання.
6. Усвідомлення лінії ролі - спрямована на досягнення надзавдання.
7. Етюдні репетиції.
8. Другий план - дієвий процес.

Лінія ролі розвивається від початку до кінця вистави, показує еволюцію персонажа. Вона пов'язує окремі сцени в єдиний цілісний образ, забезпечуючи безперервність акторської гри. Для режисера надзавдання – це ідейне спрямування твору — головна думка, яку митець хоче донести до глядача.

Відомі такі етапи роботи над образом:

1. Визначення концепції вистави

Це творчий задум режисера, який визначає основну ідею, художню інтерпретацію драматичного твору, особливості сценічного втілення вистави акторську гру, декорації, музику та світло в єдине ціле.

2. Режисерська інтерпретація.

Режисер дає власну інтерпретацію сюжету. Наскрізну ідею режисер має донести до глядача. Інтерпретація тексту залежить від актуальності тем і жанру.

3. Акторська розробка.

Акторська розробка драми — це процес створення образу, що передбачає глибокий аналіз п'єси, вивчення тексту, психологічне занурення в роль та використання засобів акторської виразності. Вона базується на поєднанні технічних навичок, формуванні ролі через жест, міміку, пластику рухів, а також виразність мовлення.

Створення сценічного образу це поєднання внутрішнього життя персонажа із зовнішнім виглядом (грим, костюм). Має бути відповідний образу костюм. Актор має викликати емоції у глядача.

Акторська розробка об'єднує уяву актора з режисерським задумом. Актор вивчає текст, щоб зрозуміти головну мету твору і образ свого героя, умови життя персонажа, його теперішнє та минуле. При роботі над образом здійснюється робота над дикцією, жестами та мімікою персонажа. Актор аналізує «духовне життя» героя, його мотивацію, характер і логіку вчинків.

Драма будується на конфлікті. Актор має навчитися працювати з партнерами.

Сценічне втілення образу — це процес перенесення персонажа на сцену, його художня інтерпретація актором та режисером за допомогою театральних засобів. Це творче перевтілення, що поєднує психологічне проникнення у внутрішній світ героя та зовнішнє вираження його характеру. Візуальне оформлення сцени та вбрання актора допомагають глядачеві ідентифікувати епоху, соціальний статус і стан героя.

Як відомо, сценічний образ є комплексною характеристикою артиста і включає одяг, зачіску, аксесуари, реквізит та манеру поведінки. Всі вони допомагають розкрити образ. Зачіска та макіяж гармонійно доповнюють костюм, завершуючи образ, підкреслюють індивідуальність персонажа, формують його вік, характер та емоційний стан. Сценічний костюм має бути зручним та відповідати стилю героя. Рухи, хода, міміка та мову артист використовує для втілення ролі.

Сценічний образ **Огюстїни** (героїні п'єси Робера Тома «Вісім люблячих жінок»). Огюстїна — сестра Габї, «стара діва», яка страждає від комплексів та дефіциту уваги.

У класичних постановках та відомій екранізації Франсуа Озона за Огюстїною закріплений коричневий колір. Це підкреслює її закритість та приземленість на фоні яскравих суконь інших жінок. Її вбрання часто виглядає старомодним, дещо мішкуватим або суворим. Характерна деталь — масивні

окуляри, які додають образу комічності та водночас вразливості. Зазвичай це тугий, не зовсім охайний пучок.

Образ Огюстїни часто карикатурний, представлена її істеричність, нервові рухи та постійне незадоволення. Вона — викликає жаль своєю самотністю. У фінальних сценах Огюстїна може «перевтілюватися» - знімати окуляри та розпускати волосся. Цей образ дозволяє актрисі проявити як комічний талант, так і глибокий драматизм.

Таким чином, методи акторської роботи — це сукупність технік для створення образу, що базуються на психологічному зануренні, фізичній дії та емоційній пам'яті. Використання методів акторського мистецтва допомагає акторам розвивати здатність до втілення образів, увагу та уяву на сцені. Важливе значення має творче перевтілення актора в образ, зрозумілість взаємодії з партнером, застосування глибокої психологічної роботи і режисера і актора.

ВИСНОВКИ

Виконала такі завдання:

1. Дослідила творчість Робера Тома.
2. Здійснила ідейно-тематичний аналіз п'єси «Вісім люблячих жінок».
3. Визначила проблеми, тему та ідею п'єси, особливості її жанру.
4. Розглянула композицію п'єси.
5. Визначила надзавдання, наскрізну дію, лінію ролі персонажа.
6. Провела дійовий аналіз п'єси і ролі.
7. Розкрила етапи сценічного втілення образу. Виконала роботу над створенням ролі Огюстіни.
8. Сформовані навички роботи у творчому колективі (з іншими виконавцями, режисером, та ін.).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Веселовська Г. І. Український театральний авангард / Г. І. Веселовська; Ін-т проблем сучасного мист-ва Нац. акад. мист-в України. – К.: Фенікс, 2010. – 368с. URL: <https://lib.in.ua/96880-ukrainskyj-teatralnyj-avangard/>
2. Історія Франції. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Історія_Франції
3. Кнебель М. Й. Про дієвий аналіз п'єси і ролі / пер. з рос. Є. Стародинової. Львів, 2020. 92 с. URL: <https://kultart.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/02/Knebel-Stanislawskyu-DRUK.pdf>
4. Клековкін О. THEATRICA: Лексикон / О. Клековкін; Ін-т проблем сучас. мист-ва НАМ України. – К.: Фенікс, 2012. –800 с. URL: https://mari.kyiv.ua/sites/default/files/inline-images/pdfs/Klelovkin_THEATRICA_Lexicon.pdf
5. Курбас Л. Філософія театру / Л. Курбас. – К.: Основи, 2001.– 917 с. URL: <https://file.lib.in.ua/pdf/kurbas-les-filosofia-teatru.pdf>
6. Липківська А. Світ у дзеркалі драми / А. Липківська. – К.: Кий, 2007. – 10 с. URL: <https://teatre.com.ua/upload/all/lib/lup.pdf>
7. Обертинська А. П. Основи теорії драми та сценарної майстерності / А. П. Обертинська – К.: НАКККІМ, 2002. – 182 с. URL: http://library.nakkkim.edu.ua:8080/libdoc/knugu/knygy2/teatr/obertynska_a_p_osnovy_teorii_dramy_ta_scenarnoi_maisternosty.pdf
8. Робер Тома. «8 люблячих жінок». URL: <https://ru.scribd.com/document/815261694/Вісім-кохаючих-жінок-скорочено>
9. Робер Тома. Біографія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Робер_Тома
10. Сорока І.І. Розуміння поняття підтексту у праці «Художнє слово на сцені» Р. Черкашина / Культура і сучасність : альманах. – Київ, 2015. – № 1. – С. 194–199. URL: <https://journals.uran.ua/kis/article/view/147784>
11. Теорія драми: курс лекцій /уклад. Крипчук М. В. Київ: КНУКІМ, 2019. 178с. URL: <https://studfile.net/preview/16701063/>

12. Нестеровський П.П. Хрестоматія з теорії драми: Особливості драматичного мистецтва XIX-XX ст. 1988. 224с. URL: <https://book-center.kiev.ua/ua/?page=book&id=3595>

13. Фемінізм. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Фемінізм>

14. Шлемко О.Д. Положення про демонстрацію творчого проекту здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Акторська майстерність» Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв; введено в дію наказом ректора НАКККІМ від 23.02.2022 р. № 10-о. Київ: НАКККІМ, 2022. 36 с. URL: https://nakkkim.edu.ua/images/instituty/such_mystetstva/kafedra_rezhysury/polozhenni_pro_tvorchyi_project_op_actor_mastery.pdf

15. Латино -Український Словник. Тлумачення слова femina – жінка. URL: <https://uk.glosbe.com/la/uk/femina>

ДОДАТКИ

Рис. 4.1. Фото Робера Тома

Рис. 4.2. «Афіша вистави «Вісім люблячих жінок»

Творчість Робера Тома

П'єси Робера Тома

1958: «Вісім жінок» /фр.*Huit femmes*, Театр Едуарда VII^[фр.]

1960: «Пастка для самотнього чоловіка» /фр.*Piège pour un homme seul*, Театр Амбигу^[фр.]

- 1965: «Другий постріл» /фр.*Assassins associés*, режисер Jean Piat, Театр Пале-Рояль
- 1966: «Папуга та курча» /фр.*La Perruche et le poulet*
- 1969: «Фредди» /фр.*Freddy*, Театр Варьете^[фр.]
- 1969—70: «Торговець сонцем» /фр.*Le Marchand de soleil*, муз. комедія Robert Manuel, лібрето — Робер Тома, Театр Могадор
- 1969: «Курка на золотих яйцях» /фр.*La Poulette aux œufs d'or*, режисура автора, Театр Капуцінов^[фр.]
- 1970: «Подвійна гра» /фр.*Double Jeu*, режисер Jacques Charon, Театр Едуарда VІІ^[фр.]
- 1973: «Аурелія» /фр.*Aurélia*, режисура автора, Театр Дану^[фр.]
- 1974: «Китайська кімната» /фр.*La Chambre mandarine*, режисер François Guérin, Театр Новелитэ^[фр.]
- 1978: «Виродки» /фр.*Les Batards*, режисура автора, Театр Дану^[фр.] [12].

Фільмографія

Як Режисер

- 1964: «Суп»^[фр.]/ *La Bonne Soupe*
- 1964: «Картопля»^[фр.]/ *Patate*
- 1978: «Фредди»^[фр.]/ *Freddy*
- 1982: «Кюре та нудисти»^[фр.]/ *Mon curé chez les nudistes*
- 1983: «Мій кюре в Таїланді»^[фр.]/ *Mon curé chez les Thaïlandaises*
- 1984: «Бразильці Булонського ліса»^[фр.]/ *Les Brésiliennes du bois de Boulogn.* [12].

Як Сценарист

- 1961: «Вбивця виходить із тіні», режисер Жорж Франжю, сценарій Буало-Нарсежак, діалоги Робер Тома
- 1964: «Гібралтар»^[фр.], режисер Pierre Gaspard-Huit, сценарій Jacques Comraneez, Jean Stelli та Робер Тома

1973: «Гарне ділко» ^[фр.], режисер Jacques Besnard, сценарій André Clair, Jean Halain та Робер Тома

1974: «Шалене ліжко» ^[фр.], режисер Jacques Lemoine, сценарій Rita Kraus, Jacques Lemoine та Робер Тома [12].

Постановки по сюжетах

1960: «Ніч підозр» ^[фр.], режисер Víctor Merenda, за п'єсою «Вісім жінок»

1960: «Пастка»/ Die Falle, телевістава, режисер Roger Burckhardt, Швейцарія, за п'єсою «Пастка для самотньої людини»

1960: «Пастка»/ Die Falle, телевістава, режисер Гербер Фукс, Австрія, за п'єсою «Пастка для самотньої людини»

1961: «Пастка»/ Die Falle, телевістава, режисер Raoul Wolfgang Schnell, Швейцарія, за п'єсою «Пастка для самотньої людини»

1969: «Медовий місяць із незнайомцем» ^[англ.], телефільм John Peyser, США, за п'єсою «Пастка для самотньої людини»

1975: «Лисий будинок» (La Maison des renards), телефільм режисера Michel Hermant, Франція, канал TF1, за п'єсою «Пастка для самотньої людини»

1976: «Одна з моїх дружин зникла» ^[англ.], телефільм Гленна Джорданоза за п'єсою «Пастка для самотньої людини»

1982: «Шукайте жінку», телефільм Алли Сурикової за п'єсою «Папуга і курча»

1986: «Vanishing Act» телефільм режисера Девіда Гріна за п'єсою «Пастка для самотньої людини»

1989: «В очікуванні Елізабет», СРСР, Лентелефільм, телевістава Євгенія Макарова за п'єсою «Пастка для самотньої людини»

1990: «Пастка для самотньої людини», режисер Олексій Коренів, СРСР, за п'єсою «Пастка для самотньої людини»

2002: «8 жінок», режисер Франсуа Озон, за п'єсою «Вісім жінок»

2022: «Зникла у зірках» ^[англ.], Китай, за п'єсою «Пастка для самотньої людини» [12].

П'єса «Вісім люблячих жінок» в театрах України

Рис. 4.3. «Афіша вистави»

м. Ужгород

Рис. 4.4. «Афіша вистави»

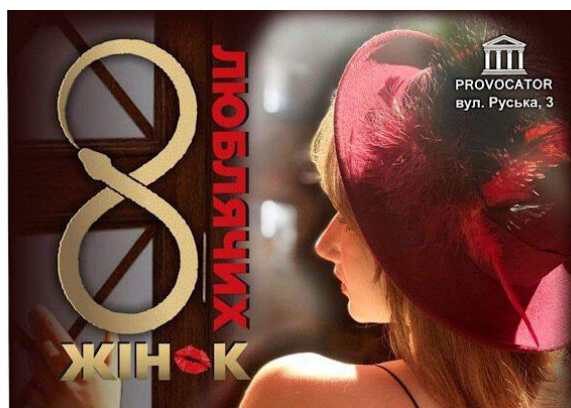

Рис. 4.5. «Афіша вистави»

Спектаклі в Україні

Постановки в Україні:

П'єса надзвичайно популярна на українській сцені:

Київ: Вистава йде у Національному театрі імені Лесі Українки та Театрі на Подолі (прем'єра 2026 року).

Одеса: Постановка в Одеському академічному обласному драматичному театрі.

Інші міста: Спектакль є в репертуарі Закарпатського муздрамтеатру в Ужгороді та Театру Магара у Запоріжжі.

Одеський Обласний Академічний Драматичний Театр

«Пастка для самотнього чоловіка» Робера Тома (Київський академічний драматичний театр на Подолі)

«Пастка» Робера Тома (Київська академічна майстерня театрального мистецтва «Сузір'я»)

«Вісім люблячих жінок» (реж. Микола Горохов, худ. О. Давидов, Кіровоградський обласний академічний український музично-драматичний театр ім. М. Л. Кропивницького, м. Кропивницький, 1980 та 2012р.)

«Пастка» Робера Тома (реж. А. Горчинський, худ. К. Сікорський, Тернопільський академічний обласний драматичний театр ім. Т. Г. Шевченка, 1988р.)

«Пастка» Робера Тома (реж. Віталій Новіков, Київський академічний Молодий театр, 2018р.)

«Вісім жінок» (Черкаський академічний обласний український музично-драматичний театр імені Т. Г. Шевченка)

«Люблячі жінки Марселя» за п'єсою «Вісім жінок» Р. Тома (реж. Віталій Денисенко, Дніпровський академічний обласний український молодіжний театр, 2019р.)

«Вісім люблячих жінок» (Академічний музично-драматичний театр імені Лесі Українки міста Кам'янського)

«Вісім люблячих жінок» (реж. Таїсія Словінська, Вінницький обласний академічний український музично-драматичний театр імені Миколи Садовського)

«Вісім люблячих жінок» (Львівський молодіжний театр «Мельпомена»)

«Вісім люблячих жінок» (реж. А. Бабенко, художник М. Кипріян, Національний академічний український драматичний театр імені Марії Заньковецької (Львів), 2002р.)

«Вісім люблячих жінок» (реж. Віра Тимченко, Чернігівський обласний академічний український музично-драматичний театр імені Тараса Шевченка)

«Загадка дому Верньє» А. Крісті за п'єсою Робер Тома (реж. Н. П. Батуріна, Національний академічний театр російської драми імені Лесі Українки, 1992р.)

«Убити чи любити» (реж. Марія Лук'янова, Київський академічний Молодий театр, 2019р.)

«Кохай мене і більше нікого», «Пастка» (Народний аматорський молодіжний театр «Дзеркало»)